

Programrapport

Programmets namn: Förskolläraryrket	Ladokkod: LGFÖR22v
Antal högskolepoäng: 210 hp	Årskull LGFÖR22v Skövde
Programansvarig: Camilla Carlsson	

Svarsfrekvens: 40% (12 av 30) tre påminnelser är skickade. Enkäten genomfördes genom Sunet Survey och består av 20 frågor (kommentarsfält finns till samtliga frågor) varav 3 frågor helt bygger på frisvar.

Underlag som har beaktats: Kursrapporter, minnesanteckningar från programråd, lärarresurser, studentgruppens genomströmning och avhopp.

Genomströmning

Enligt den statistik som denna rapport skall grunda sig på så var 56 studenter registrerade i Skövde vid terminsstart våren 2022 och 30 studenter registrerade på sista kursen våren 2025. Av dessa tog 21 studenter examen. Med examen här avses de studenter som under perioden har en utfärdad examen som är relaterad till kurspaketeringen och där utfärdandedatum faller inom terminen. Det är vanligt förekommande att studenter har justeringar att göra på sitt examensarbete innan det blir godkänt och därefter tar även dessa studenter ut sin examen. Dessa studenter finns dock inte medräknade i den statistiken, vilket är viktigt att notera. Det kan därför se ut som det är få studenter som tar examen. Det förekommer också att studenter har några poäng som saknas i tidigare kurser, när dessa är utförda så tar även de examen. Dessa studenter räknas heller inte in i ovan nämnda antal. I skrivande stund (mitten på september) har 29 av 30 registrerade studenter ett godkänt examensarbete, varav 14 med betyg Väl godkänt.

Studieavbrott och uppehåll

Avbrotten sker mest i början av programmet, i termin 1 och 2. De avbrott som görs i början av programmet, skulle kunna bero på att studenterna helt enkelt är osäkra på sitt studieval. Det var totalt 6 studenter som redan i första terminen avbrutit studierna på grund av avbrott och 12 avbrott i termin 2. Flest studieuppehåll kan ses i termin 2 och 6. Flest bortfall sker i termin 4 och 5. Från statistiken är det svårt att följa studenterna, för att se om de som haft studieuppehåll kommer tillbaka till studierna igen. Det skulle dock kunna göras, men kräver då mer arbete genom att i efterhand söka upp dessa studenter manuellt i Ladok.

Förkunskapskraven blir fler och kraven ökar allt eftersom i programmet, och alla når inte upp till dessa, vilket också är en orsak till att antalet studenter blir färre ju längre in i programmet de kommer. Vi har diskuterat våra förkunskapskrav tillsammans med FOU-nämnden för ett antal år sedan, men de liksom vi anser att de är bra och bidrar till en god kvalitet.

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

I programvärderingen finns en fråga som handlar om studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet under utbildningen. Här svarar 42 % stämmer helt, 42 % svarar stämmer ganska bra” och 17 % svarar stämmer delvis. I kommentarerna anges att de fram för allt känt ansvar men delaktighet hade de önskat ännu mer av. De efterlyser mer forum för verklig dialog mellan studenter och lärare.

Programråd: Ingen representant från studentgruppen har deltagit i programrådet. Det är svårt att rekrytera representanter från Skövde, eftersom de i så fall behöver vara med via länk och zoom. I dagsläget har vi haft möten på plats men vid intresse från studenter i Varberg, Skövde kan det bli aktuellt med deltagande via zoom. Vi kan dock se en styrka i att ha dessa möten på plats. Under programkullens studietid har vi i rådet haft 8 möten, till varje möte har vi bjudit in en representant från högskolan respektive kommunens förskolor som berättat kring ”temaområdet” vi haft fokus på vid mötet. Innehållspunkter har varit: bedömning och kartläggning av barn i förskolan; hållbar utveckling, interkulturalitet; alumner; interaktiva rummet; presentation av ett då pågående projekt inom förskolläraryt utbildningen ”Education has to be a risky business”; kön, sexualitet, identitet och relationer samt föräldrasamverkan; digitala läroverktyg i förskolan, förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

Innehåll från programråden tar vi med vidare för diskussion i programutvecklingsgruppen och innehåll från programutvecklingsmöten kan bli mötesinnehåll i programråden.

Kursvärdering: Efter varje kurs genomförs en kursvärdering i enkätform som sammanställs i en kursrapport. Dessa kursrapporter har även beaktats i denna programrapport. I kurser över 15 hp genomförs även en mittkursvärdering, antingen i enkätform eller via gemensam träff med studenterna. Kursrapporterna publiceras på Canvasytan till studenterna och vi lärare finner dem också på en gemensam Canvasyta för just kursrapporter. Programrapporter publiceras på kurs- och programtorget, så de finns tillgängliga för de nya programstudenterna.

Utöver kursvärderingar och mittkursvärdering så finns givetvis möjlighet för studenterna att löpande under kursernas gång föra fram synpunkter till kursansvariga och lärarlag, vilket studenterna gör. Både kursansvariga och programansvariga har haft möten och samtal med flera studenter i denna kull, som fört fram synpunkter av olika slag.

Svarsfrekvensen på kurs och programvärderingar har ökat, vilket vi tror har påverkats av att vi arbetat mycket med att synliggöra vikten av dessa och också gjort rapporterna tillgängliga till studenterna på Canvas.

Kursplanering: Studenterna bjuds också in till kursplanering några veckor innan kursstart. Här finns möjlighet för studenterna att komma med synpunkter inför kommande kurs, vilket nyttjats av flera studenter. Flera kursansvariga har kursplaneringen via zoom för att göra det enklare att delta.

Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål undervisningsformer och examinationer

Programmets innehåll har varit relevant i förhållande till utbildningsmålen. Här anger 42 % stämmer helt och 50 % stämmer ganska bra, 8% delvis.

Det framträder en önskan om att utbildningen skall vara mer praktisk. Några av kommentarerna handlar om digitala verktyg och här blir det tydligt att vi lärare behöver poängtera för studenterna att läroplanen inte styr högskolans undervisning. Det är viktigt att vi fortsätta att undervisa om digitala verktyg.

"Och då jag hört rykten om att den nya läroplanen som kommer nu i sommar har tagit bort allt om digitala verktyg så kan jag inte hjälpa utan att känna att det har varit lite bortkastat tid att lägga så stort fokus på det i utbildningen om detta är sant".

Hur skall vi inspirera och motivera studenterna att komma till undervisningen, det är en fråga vi ständigt arbetar med. I programvärderingen lyfter studenter fram vikten av att lärare som undervisar har god kännedom om förskolan, så innehållet i undervisningen blir levande och aktuell. Att lärare i utbildningen har praktisk erfarenhet av förskolan och förskolläraryrket anser vi är väsentligt för att hålla en bra kvalitet och trovärdighet.

Studenterna önskar mer praktiska inslag i utbildningen och det finns önskemål om att lokalerna i Skövde blir mer "förskoleinspirerande" som lockar dem att komma till högskolan. Undervisningsformerna i programmets kurser stämmer väl överens med utbildningsmålen och har därmed hjälpt studenterna i måluppfyllelse, 17 % anger svarsalternativen "stämmer helt" respektive 58% "stämmer ganska bra" och 25% delvis. Variation av undervisningsaktiviteter likväl som variationen av examinationer är något som uppskattas och flera anger att det är en varierad och lustfylld utbildning.

"En av programmets styrkor är variationen i både undervisningsformer och examinationssätt, vilket har gett möjlighet att visa kunskap på olika sätt och passat olika inlämningsstilar. Många av lärarna har varit kunniga och engagerade, vilket har gjort vissa moment särskilt givande".

I programvärderingen svarar 33 % "stämmer helt", 42 % "ganska bra" och 25 % "stämmer delvis", när det gäller frågan om de ser kontinuitet och progression mellan kurserna i programmet. Vi arbetar ständigt med innehåll och progressionen i utbildningen och lyfter det ofta i programutvecklingsgruppen. Vid våra programutvecklingsmöten har lärarlag fått presentera sina kurser. En kurs i taget och vi har på så vis fått en bättre förståelse och kunskap för kurserna i programmet, vilket är

en förutsättning för att få en fin progression. Samtliga kursplaner reviderades inför ht-24 i syfte att få hållbara kursplaner. Vid revideringen beaktade vi också studenternas åsikter genom det som framkommit till lärare, kurs- och programansvariga både muntligt och genom kurs och programvärderingar. I flera kursrapporter finns kommentarer som rör att studenterna upplever hög arbetsbelastning under vissa perioder, vilket skapat stress och gjort det svårt att hinna bearbeta kursinnehåll på ett tillfredsställande sätt. Studenter upplever att examinationernas omfattning ibland tar fokus från det kontinuerliga lärandet. Tidsbristen lyfts som ett återkommande hinder, särskilt i samband med större inlämningar och parallella moment. Vid revideringen såg vi över samtliga kurser kring innehåll och examinationer och det resulterade bland annat till färre mål och examinationer. Det kan vara så att vi kan behöva se över fördelningen av undervisning och examinationer igen, för att reducera upplevd stress och kunna lägga mer lärartid på undervisning istället för bedömning.

Vi har haft ett pågående revideringsarbete med första terminens kurs UVK1 under en längre tid. Kursrapporten visar att de förändringar som gjordes i kursen bidrog positivt och studenterna är övervägande nöjda. Kursansvariga har haft regelbundna träffar med studenterna för att följa upp hur det går. Kursansvariga skriver i kursrapporten för termin 1 ” Denna termin har vi upplevt att studenterna varit mycket mer självständiga och ansvarstagande jämfört med tidigare terminer. Träffar med kursansvariga har upplevts positivt enligt studentkommentarer i utvärderingarna och många studenter har också anslutit vid dessa träffar”.

Höstterminen-22 så hade vi just fått klart en reviderad kursplan för UVK1 med en programspecifik kurs för förskollärare 15 hp, därefter följer 15 hp UVK1:2 som är programgemensam med de övriga lärarutbildningarna. Vi ser att det blivit mycket bättre och till programstarten ht-24 gjordes ytterligare förändringar i den programspecifika kursplanen för att minska ner på antalet examinationer, det var dock inget som denna kull drog nytta av. I enkätsvaren på vad som kan förbättras blir det tydligt att vissa perioder är mer intensiva, och andra mindre intensiva. Studenterna önskade en bättre balans, med jämnare arbetsflöde.

I samband med revidering av kursplaner ht-24 ändrade vi också listan över kurslitteraturen i syfte att även den skall bli mer hållbar. All kurslitteratur anges inte i kursplanen utan tillhandahållas via lärplattformen Canvas. Då finns en större möjlighet för kursansvarig att på ett smidigt sätt revidera och ändra allt eftersom. Vi bistår med utdrag från litteraturen, där det är möjligt enligt kopieringsavtalet och använder en hel del publikationer och vetenskapliga artiklar som studenterna kan finna på nätet. Vi är medvetna om att det är mycket litteratur och har under det senaste året försökt att reducera mängden kurslitteratur. Vi vill få både en bredd och ett djup. 42 % anger svarsalternativ stämmer helt respektive stämmer ganska bra på att litteratur och annat material har varit ett stöd för lärandet, 16% anger delvis.

” Jag upplever att större delen av kurslitteraturen och materialet i programmet har varit till stöd för mitt lärande och använts på ett bra sätt”

”Bättre att ha färre litteratur som man faktiskt hinner läsa och ta till sig innehåller ifrån”.

"Litteraturseminarier har varit särskilt bra då man fått diskutera innehållet tillsammans med andra för att få en djupare förståelse kring ämnet".

Det är en ständig fråga för oss lärare hur vi får engagerade studenter med eget driv och motivation till sina studier. Utbildningen handlar inte om att bara beta av högskolepoäng, utan att ta till sig de kunskaper, färdigheter, värderingsförmågor och förhållningssätt som krävs för att bli en kompetent förskollärare, som klarar de påfrestningar och utmaningar som kommer behövas i professionen. 50% av studenterna har ägnat 21-30 timmar /vecka till studier och övriga mer än 30h/v åt sina studier.

Studenterna går en högskoleutbildning och krav på tal och skrift är viktigt i den framtida professionen. I så gott som samtliga kursplaner finns kursmål som rör just detta, vilket vi anser är ett viktigt kursmål. Studenterna har fått stöd under sin utbildning inom området på många olika sätt. De har haft undervisning i form av "Talaverkstäder" i termin 1, som främst fokuserar på att tala och sedan har de haft ett kontinuerligt stöd i att skriva akademiskt, vilket uppskattats av studenterna. Vid revideringen av termin 1 satte vi in handledning kring akademiskt skrivande, som dessa studenter haft och det finns även annat språkpedagogiskt stöd på högskolan där studenter kan få hjälp. Vi upplever dock inte att de studenter som är i behov av det extra stödet, tar vara på det stöd de kan få i tillräckligt hög grad. Det vi ser är att vi bland annat behöver bli bättre på att följa upp det arbete vi gör i termin 1. Där lägger vi grunden till studenternas fortsatta tal- och skrivförmåga. Högskolan i Borås och Skövde har ett fint stöd som erbjuds till behövande studenter, bland annat så presenterar Studentcentrum sig för alla nya programstudenter och visar vad de erbjuder studenterna t.ex. i form av riktat pedagogiskt stöd för de som är i behov av läs- och skrivstöd samt till studenter med funktionsnedsättning.

Forskningsanknytning i programmet

Relevant forskning, forskningsprojekt och resultat av dessa presenteras till studenterna främst vid föreläsningar från såväl adjunkter, lektorer, doktorander, docenter, men också vid seminarier och workshops. Både nationell och internationell forskning lyfts i utbildningen. Programmet forskningsanknyts också genom kurslitteratur, avhandlingar och vetenskapliga artiklar inom de olika områden och ämnen som ingår i programmet. En vetenskaplig progression finns i programmet från termin 1 till termin 7, när det gäller forskning, vetenskapliga metoder och kritiskt tänkande. Studenterna får praktiskt tillämpa olika forskningsmetoder och lära sig att söka, läsa, analysera och presentera vetenskapliga artiklar och slutligen visa på praktisk tillämpning i sitt examensarbete.

Det finns kommentarer från studenter gällande handledningen av examensarbetet. Dessa kommentarer handlar om att handledare och examinator inte är överens, vilket påverkar slutbedömningen och studenterna hamnar i kläm. Det framkommer även önskemål om att påbörja examensarbetet redan under den sista VFU-perioden:

"Har nu under examensarbetet fått respons från de förskolor där vi gör våra undersökningar att dessa gärna hade fått påbörjas tidigare under terminen. För att inte krocka med påsklov, utvecklingssamtal osv som förskolorna har denna tid på våren. Hade även själv upplevt att detta gått att göra parallellt med VFU".

I programvärderingen anger 83 % av studenterna svarsalternativ "stämmer helt" respektive 17% "stämmer ganska bra", på frågan om de fått ökad kunskap och förståelse för forskning. På frågan om de utvecklat sitt kritiska tänkande, svarar 58% "stämmer helt", 42% "stämmer ganska bra". När det gäller frågan om de anser att de utvecklat sitt vetenskapliga förhållningssätt är svaren fördelade på 67 % "stämmer helt", 33 % "stämmer ganska bra", vilket illustreras i nedanstående diagram.

Programmets resurser och hur dessa har använts

Lärrresurserna nyttjas väl. Det finns dessvärre ingen statistik att tillgå för att ta reda på hur många lärarledda timmar studentkullen fått under sin utbildning. I vårt tidigare tidsredovisningsprogram "TFU" låg lärartimmarna på ca 3000h, vilket ger 21h/vecka (inräknat allt dvs undervisning, examinationer, bedömning etc).

Programmets användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

50 % av studenter anser sig vara helt redo att efter genomförd utbildning gå ut och undervisa barn i åldern 0-5 år, lika andel dvs 42 % anser sig också vara ganska väl rustade. Denna svarsfrekvens tyder på att innehållet i utbildningen har gett de kunskaper, färdigheter och värderingar som de anser sig behöva.

Det finns också innehåll som studenter önskat att de fått mer kunskaper inom. I så gott som samtliga av frisvaren nämns önskemål om mer specialpedagogik. Vi har diskuterat det i programgruppen och menar att det finns inslag i flera kurser som på ett eller annat sätt inbegriper ämnesområdet, men studenterna upplever det inte så om inte vi kallar det specialpedagogik. I nuläget har vi inte möjlighet att utöka på grund av brist på tid för lärare med relevant kompetens. Det finns även andra ämnesinnehåll som skrivs fram som t.ex konflikthantering, ledarskap, estetiska ämnen, naturvetenskap, sekretess, anmälningsplikten, möte med vårdnadshavare, systematiskt kvalitetsarbete och mer praktiska inslag. Från Ht-25 så har vi infört övningsförskolor i samtliga orter. Vi har valt att låta innehållet i professionsseminarierna utgöras av innehåll som studenterna efterfrågar mer. Det kommer därför att bli vårdnadshavarmöten, konflikthantering och ledarskap som temaområden i dessa seminarier framöver. Det blir ett bra sätt att förena HFU och VFU och fördjupa diskussioner och kunskaper inom dessa områden, och också berika utbildningen med mer av det som studenterna efterfrågar.

VFU går hand i hand med den högskoleförlagda, teoretiska utbildningen, vilket fungerar bra och ger möjlighet för studenten att direkt kunna koppla teorin i aktuell kurs till praktiken. Det är också något som studenterna lyfter fram som styrkor i programmet, men de önskar mer VFU.

I programvärderingen anger 50 % ”stämmer helt” på frågan om VFU gett dem ett gott stöd i utbildningen för professionsutvecklingen, 25 % svarar stämmer ganska bra och 25 % delvis. Här följer några synpunkter från studenterna som rör VFU:

"VFU-perioderna har varit lagom många och välplacerade i utbildningen. Det har ofta känts som att de legat i anslutning till block med mycket teori, vilket gjort det möjligt att direkt omsätta ny kunskap i praktiken. Det har verkligen bidragit till att stärka kopplingen mellan teori och yrkesroll.

"Mött så otroligt kompetenta och fantastiska förebilder genom min VFU".

"Hade önskat mer stöd och vägledning genom min VFU".

"Genom VFU-perioderna har jag verkligen fått möjlighet att utvecklas i min kommande yrkesroll. Det har varit värdefullt att få omsätta teori i praktik och att få handledning ute på förskolan. Stödet från handledare har varierat något mellan placeringarna, men överlag har VFU:n gett mig både trygghet och självförtroende i min professionsutveckling."

Vi har arbetat för att få VFU-målen och progressionen tydligare, så att de skall vara enklare för VFU-handledare och student att förstå innebörden i dessa. Här har vi utarbetat bedömningsunderlag med betygskriterier i så gott som samtliga kurser, återstår tre terminer där kriterier saknas, vilket kursansvariga fått i uppdrag att arbeta fram.

Majoriteten av studenterna anger svarsalternativ stämmer delvis på frågan som rör om utbildningen uppfyllde de förväntningar de hade när de startade programmet, 25% anger ganska bra och 25% stämmer helt. Kommentarer från studenterna rör främst att de förväntat sig mer praktisk kunskap och kunnande:

"Delvis. Jag hade en önskan om att rikta sig mer mot det faktiska arbetet än att lägga så stort fokus på mängden av skriftliga inlämningar. Yrkes kräver en social kompetens, där diskussion, reflektion och väga in och ta del av andras åsikter. Detta har skett, min inte i den utsträckning som borde göras i ett yrke där relationer är en sådan stor del av yrket".

"hade velat haft ännu mer praktiska workshops för att utveckla de estetiska kunskaperna. främst i digitala tekniker och bild musik"

"Exempelvis önskar jag att utbildningen vart mer förankrad i hur den verkliga verksamheten ser ut och givit mer praktisk information som går att överföra direkt till den verkliga praktiken snarare än teorin. Exempelvis utformande av lärmiljö, mer konflikthantering, vårdnadshavare kontakt, utvecklingssamtal osv"

Sammanfattningsvis är det positiva och fina omdömen kring utbildningen:

Programmet har varit en lärorik resa där kärleken till förskolan har växt sig stark samtidigt som baksidorna inom det blivande yrket synliggjorts. Jag känner inte bara att jag utvecklats mot min förskolläraroll utan även privat.

Det finns jättebra lärare på programmet.

Det har varit flertalet inspirerade lärare under kursen gång. Kursen har varvat med att ha inspelade föreläsningar och på plats. Vilket har underlättat för de personerna med barn, att kunna ta del av föreläsningar via zoom eller inspelade.

Är supernöjd att jag har valt att läsa via högskolan Borås. Fått till mig massor av kunskap som jag kommer att kunna använda mig utav.

Utvecklingsområden och eventuella förslag till förändringar

- Vi inväntar en större reformering av lärarutbildningen inför 2027, samtidigt som beslut nyligen tagits om en 10- årig grundskola som införs 2028. Utifrån detta så gör vi inga större revideringar utan endast små innehållsmässiga revideringar vid

behov. Däremot noterar vi och samlar in förslag och idéer på förändringar vi önskar, så vi får med dessa sedan vid den större revideringen.

- Estetik är en viktig del för barns utveckling och lärande i förskoleåldern och också ett av våra lokala mål. Vi behöver beakta dessa ämnen och låta dem träda fram mer i utbildningen. Dock är det svårt att uppnå ett sådant mål eftersom vi har brist på lärare med kompetens inom området. Exempelvis musik har vi sett att det inte fungerat optimalt, det har varit svårt att få rätt progression och externa lärare deltar inte i våra löpande pedagogiska diskussioner och programutvecklingsmöten. Progressionen behöver säkerställas så det blir bra för studenterna.
- Vi skall göra en översyn av VFU kriterierna och kursansvariga har fått i uppdrag att utarbeta kriterier i de kurser som saknar sådana, termin 1:2 och 6.
- Innehållet i professionsseminarierna kommer att fokusera på det som studenterna efterfrågar mer i sin utbildning- kontakt med vårdnadshavare, ledarskap och konflikthantering.
- Utifrån studenters upplevelse av att det brister i samsyn mellan handledare och examinator så kommer åtgärder sättas in för att få situationen bättre. Tillfällen för träffar mellan handledare och examinator kommer ske inför ht-25 och vi hoppas det bidrar positivt.
- Arbeta för att behålla våra studenter i utbildningen, så samtliga tar examen. De revideringar som gjorts i termin 1, har haft positiva effekter och vi har sett ytterst få avhopp mellan termin 1 och 2 från de som startade ht-24.

// Programansvarig Camilla Carlsson